

avaluació educació secundària obligatòria 4t d'ESO

ENGANXEU L'ETIQUETA
IDENTIFICATIVA EN AQUEST ESPAI

CURS 2014-2015

competència

lingüística:

llengua catalana

INSTRUCCIONS

- Per fer la prova utilitza un bolígraf.
- Llegeix atentament les preguntes i contesta-les marcant amb una X la casella corresponent en el full de respostes. Només hi ha una resposta correcta per a cada pregunta. Si t'equivoques, has d'omplir tot el quadrat i marcar de nou amb una X la resposta correcta.
- Quan acabis, no t'oblidis de respondre a la pregunta que hi ha en el full de respostes.

TEXT 1

Llegeix aquest text amb atenció i tria la resposta correcta. Marca-la en el full de respostes.

EL FILÒSOF DE CALÀBRIA

Un dia la infanta Ricomana va fer venir des de Calàbria un famós filòsof. Arribà de nit i entrà en un hostel. Va començar a rostir un tros de carn de xai, quan vingué un rufià amb un conill, que digué al filòsof que apartés la seva carn perquè ell volia rostir primer el seu conill.

—Amic —digué el filòsof—, ¿no saps tu que els hostals són per a ús de tothom i que qui primer hi arriba, primer hi té dret?

—No em preocupo d'això —digué el rufià—. Bé veieu que tinc un conill, que és de major estima i ha de precedir el xai, així com la perdiu precedeix el conill, per la qual cosa se li ha de fer més honor.

Discutiren amb paraules injurioses, fins que el rufià donà una forta bufetada al filòsof. I aquest alçà l'ast amb el qual rostia el seu xai, i amb la punta li donà un cop tan fort al pols que caigué mort a terra. El filòsof fou pres pels oficials i el posaren a la presó.

Al matí, el rei manà que no li donessin sinó quatre llesques de pa i quatre vasos d'aigua. La infanta mai no gosà parlar-ne al rei perquè no sabés que ella l'havia fet venir.

Pocs dies després, fou pres un cavaller de la cort del rei, que havia discutit amb altres cavallers, i hi havia hagut molts ferits, i el posaren a la presó amb el filòsof. I el cavaller, tenint pietat del filòsof, li donava part del seu menjar. I quan feia quinze dies que el cavaller estava pres, el filòsof li digué:

—Senyor cavaller, us demano que demà supliqueu al senyor rei que vulgui tenir misericòrdia de mi, car ja veieu la congoixa i pena en què estic, que si no fos la caritat que la vostra mercè m'ha fet, ja seria mort de fam. I direu a la senyora infanta que jo he obeït el seu manament. I això us ho tindrè com un gran favor i pietat.

El cavaller respongué:

—I com em podeu dir tal raonament? Jo crec que passaran aquest any i l'altre abans que surti d'aquí o Nostre Senyor hi hauria de fer un miracle.

—Abans de mitja hora —digué el filòsof—, sereu en llibertat. I si d'aquest punt passa, no sortireu d'aquí en tota la vostra vida.

El cavaller estigué molt trasbalsat pel que sentí dir al filòsof. I estant en aquests pensaments, el comissari entrà a la presó i en tragué el cavaller.

Després s'esdevingué que un gentilhome sabé que el rei feia cercar cavalls per comprar i enviar-los a l'emperador de Constantinoble, i aquest gentilhome tenia el cavall més bell que hi havia en tota l'illa de Sicília. Quan el rei el va veure, estigué admirat de la gran bellesa, car era molt gran i molt ben fet, molt lleuger, i tenia quatre anys. No se li podia trobar cap defecte, excepte un de molt gran: que portava les orelles caigudes.

—Certament —digué el rei—, mil ducats d'or valdria aquest cavall si no tingués tan gran defecte.

I no hi havia ningú que li sabés dir la causa d'aquella falta. El cavaller que havia estat presoner digué:

TEXT 1

—Senyor, si l'altesa vostra fa venir el filòsof que està a la presó, ell ho sabrà, car en aquell temps que jo vaig estar pres amb ell em digué que si en mitja hora jo no sortia de la presó, no en sortiria en ma vida, i moltes altres coses. De tot em digué la veritat.

El rei manà al comissari que li portés el filòsof de seguit. Quan fou davant del rei, el rei li preguntà per quina causa aquell cavall tan bell portava les orelles caigudes. El filòsof digué:

—Senyor, aquest cavall ha mamat llet d'una burra i, com que les burres tenen les orelles caigudes, el cavall ha pres la seva naturalesa.

—Senyora Santa Maria! —digué el rei—. I si és veritat el que diu aquest filòsof?

Féu venir el gentilhome de qui era el cavall i li preguntà quina llet havia mamat, ja que no li sabia explicar el defecte de les orelles.

—Senyor —digué aquest—, quan aquest cavall nasqué era tan gran i tan gros que l'egua no el podia parir i l'hagueren d'obrir amb un ganivet perquè pogués sortir, i l'egua va morir. Com que jo tenia una burra que havia parit feia poc, el vaig fer criar a la burra, i així s'ha criat fins ara.

—Gran és el saber d'aquest home —digué el rei.

I manà que el tornessin a la presó. I preguntà quant pa li daven per menjar.

—Senyor —digué el majordom—, quatre llesques, tal com vostra senyoria ho manà.

Llavors digué el rei:

—Doneu-n'hi unes altres quatre, que en siguin vuit.

I així fou fet.

Joanot Martorell, *Tirant lo Blanc* (text adaptat)

1 Per quin motiu arriba el filòsof a la ciutat?

- a. Perquè volia conèixer-la.
- b. Per discutir amb el rufià.
- c. Perquè la infanta el fa anar a buscar.
- d. Perquè ha de trobar-se amb un cavaller.

2 El rufià vol rostir la carn abans que el filòsof, perquè...

- a. els hostals són per a ús de tothom.
- b. ell porta un conill sencer i el filòsof no.
- c. com que ha arribat primer a la casa, hi té dret.
- d. segons ell, el conill és més valuós que el xai.

3 El rufià i el filòsof discuteixen amb "paraules injurioses" (subratllat al text), és a dir, paraules...

- a. vulgars.
- b. ofensives.
- c. afectuoses.
- d. enginyoses.

TEXT 1

- 4** Després de discutir, el filòsof mata el rufià d'un cop fort al "pols" (subratllat al text). A quina part del cos rep el rufià el cop mortal?
- A un costat del cap.
 - Prop del cor.
 - A l'espatlla.
 - Al clatell.
- 5** Indica quina d'aquestes frases té les comes col·locades correctament.
- Allí hi va, haver una gran discussió, i dels crits van passar a les mans.
 - Allí hi va haver una gran discussió i, dels crits, van passar a les mans.
 - Allí hi va haver, una gran discussió i, dels crits, van passar a les mans.
 - Allí hi va haver una gran discussió, i, dels crits van passar a les mans.
- 6** A la frase "senyor cavaller, us demano que demà supliqueu al senyor rei que vulgui tenir misericòrdia de mi, car ja veieu la congoixa i pena en què estic", 'car' (subratllat al text) equival a...
- encara que
 - doncs
 - perquè
 - és a dir
- 7** El filòsof li demana com a favor al cavaller que...
- li doni part del menjar que li porten a la presó.
 - li faci caritat i li doni aigua, perquè no vol morir de set.
 - li comuniqui al rei que té molta pena i que digui a la infanta que l'obeirà sempre.
 - supliqui al rei que s'apiadi d'ell i que digui a la infanta que ha obeït les seves ordres.
- 8** Marca amb una X, en el full de respostes, si les frases següents són verdares (casella a) o falses (casella b).
- 8.1** La infanta Ricomana no sabia res de l'incident del filòsof amb el rufià.
- 8.2** El filòsof i el cavaller van compartir la cel·la durant quinze dies.
- 8.3** Si no hagués estat pel cavaller, el filòsof s'hauria mort de gana.
- 8.4** Un gentilhome porta al rei el cavall més bell de l'illa de Sardenya.
- 9** El cavaller recomana al rei que tregui el filòsof de la presó perquè...
- el podrà ajudar, gràcies als seus coneixements sobre cavalls.
 - el podrà ajudar, ja que és capaç de predir les coses.
 - considera injust que continuï a la presó.
 - així el filòsof podrà predir el futur a qui ho necessiti.

TEXT 1**10 El filòsof sap la causa del defecte del cavall perquè...**

- a. té molta experiència com a genet.
- b. abans ha vist un cas semblant.
- c. és un home observador i savi.
- d. a la presó ha tingut temps de pensar-hi.

11 Què pensa el rei de les paraules del filòsof, i quina decisió pren?

- a. Ordena que el tanquin novament a la presó, perquè no sap res de res.
- b. Pensa que és un home molt vell i mana que l'alliberin al cap de vuit dies.
- c. S'adona que és un home savi i ordena que no el tornin a la presó i que li donin més pa en agraïment.
- d. Pensa que és un home savi i mana que el tornin a empresonar, però que li doblin la ració de pa.

12 De quins apartats consta el text?

- a. Una intervenció del filòsof i una decisió del rei.
- b. Dues intervencions del filòsof i dues decisions del rei.
- c. Tres intervencions del filòsof i dues decisions del rei.
- d. Quatre intervencions del filòsof i tres decisions del rei.

13 En quin ordre es desenvolupen els fets següents?

A. El filòsof es baralla amb un rufià i el mata.	B. El filòsof s'allotja en un hostal.	C. El filòsof explica al rei el motiu pel qual el cavall té les orelles caigudes.	D. El filòsof pronostica al cavaller que sortirà de la presó.
--	---	---	---

- a. A → B → C → D
- b. A → C → B → D
- c. D → B → C → A
- d. B → A → D → C

14 El text és un fragment d'un/a...

- a. narració novel·lesca.
- b. llibre de filosofia.
- c. narració tradicional.
- d. llibre d'història.

TEXT 2

Llegeix aquest text amb atenció i tria la resposta correcta. Marca-la en el full de respostes.

L'ÚS D'INTERNET A LA VIDA QUOTIDIANA

Internet, i la tecnologia digital en general, no només ha tingut impacte en l'oci de joves i adults, sinó que també ha implicat canvis importants en moltes esferes de la vida de les persones. La introducció d'aquestes tecnologies ha provocat un dels canvis més profunds i més ràpids de les societats actuals.

Ràpid perquè el ritme amb el qual les persones incorporen aquestes tecnologies és vertiginós —les generacions més joves utilitzen de manera quotidiana i constant formes de comunicació i informació que fa pocs anys ni tan sols existien—, i profund perquè Internet i les noves tecnologies de la comunicació han multiplicat la capacitat de gestió de la informació i han eliminat radicalment la majoria de barreres de comunicació, de tal manera que avui en dia la comunicació és sempre immediata i no està condicionada per distàncies geogràfiques.

TAULA 1. Ús habitual d'Internet (en %). Catalunya, 2001-2006

	2001	2006
Homes joves	75,4	94,8
Dones joves	74,2	94,5
15-19 anys	80,1	96,7
20-24 anys	78,1	95,0
25-29 anys	67,8	91,4
Total joves (15-29 anys)	74,8	94,6
Més grans de 29 anys	25,6	52,7

Font: Enquesta de consum i pràctiques culturals

El canvi és tan veloç que de ben segur que les dades per a enguany serien significativament diferents. Tanmateix, l'evolució entre 2001 i 2006 ja dona una idea de la introducció de l'ús d'Internet en el moment en què va començar la seva popularització. L'indicador d'ús habitual fa referència al percentatge de persones que afirma utilitzar Internet, pel motiu que sigui, almenys un cop per setmana: en cinc anys, l'ús habitual d'Internet entre la joventut ha passat d'un 74,8 % a un 94,6 %, i es pot dir que avui en dia gairebé tots els joves utilitzen Internet habitualment. Aquest canvi en l'ús d'Internet i les noves tecnologies és fruit d'una combinació entre un efecte període i un efecte generacional. És un efecte període perquè Internet apareix en un moment determinat i, en general, tota la població comença a incorporar-ne l'ús. Hi ha qui ho fa més ràpid perquè té més facilitat o perquè la feina li ho exigeix, però el cert és que l'aparició d'Internet impacta en un moment determinat tota la població. És un efecte generació perquè qui mostra més disposició a utilitzar les noves tecnologies són les generacions més joves, que tenen més flexibilitat i capacitat d'aprenentatge d'aquest nou entorn. Comença a haver-hi, fins i tot, nadius digitals, és a dir, generacions que ja s'han socialitzat en aquest entorn i que no deixaran d'utilitzar aquestes tecnologies en tot el seu cicle vital.

Tant el 2001 com el 2006, els grups d'edat més joves registraven un percentatge més alt d'ús habitual d'Internet. La diferència entre joves i adults també és reveladora: el 2006, la pràctica totalitat de la població jove utilitzava Internet habitualment, i només la meitat dels adults ho feia, mentre que el 2001 la diferència era encara més gran. Això significa que, tot i que les generacions més joves tenien més facilitat d'entrada, en aquests anys l'ús d'Internet ja havia esdevingut imprescindible i cada cop més adults n'havien incorporat l'ús.

TEXT 2

Precisament, l'indicador següent confirma aquesta diferència en els motius d'entrada en l'ús d'Internet entre joves i adults: mentre que les generacions més joves consideraven Internet com un nou espai de realització i d'oportunitats d'oci, els adults hi solien entrar en contacte per qüestions laborals. La taula 2 mostra la proporció d'individus que manifestaven utilitzar Internet almenys un cop per setmana per motius d'oci.

TAULA 2. Ús habitual d'Internet per motius d'oci (en %). Catalunya, 2001-2006	2001	2006
Homes joves	57,0	92,6
Dones joves	45,9	88,1
15-19 anys	57,4	92,8
20-24 anys	55,7	90,4
25-29 anys	43,3	87,1
Total joves (15-29 anys)	51,5	90,4
Més grans de 29 anys	13,8	38,5

Font: Enquesta de consum i pràctiques culturals.

Les dades mostren un patró força similar a l'anterior, tot i que l'increment d'ús entre el grup de joves és encara més gran, de gairebé 40 punts percentuals. I també són més grans les diferències per edats. Això ens indica que, com hem dit, quan ens fixem en l'ús per motius d'oci, l'efecte generacional té més pes. El 2006, malgrat que l'indicador també creix molt per als adults, només el 38,5 % dels més grans de 29 anys utilitzaven Internet per oci, davant el 90,4 % dels joves.

Pau Serrant i Roger Soler, *La joventut catalana al segle XXI* (text adaptat)

15 Què significa "vertiginós" (subratllat al text)?

- a. Que causa mareig.
- b. Angoixós, pertorbador.
- c. Molt ràpid.
- d. Proper al vèrtex.

16 Amb Internet la comunicació és sempre...

- a. una fusió entre el periodisme i les noves tècniques de la informàtica.
- b. educativa, pràctica i interactiva.
- c. l'accés a imatges, enregistraments de veu i animacions.
- d. immediata i no està condicionada per distàncies geogràfiques.

17 A la frase "és un efecte període perquè Internet apareix en un moment determinat", què significa 'perquè'?

- a. en relació amb
- b. per tant
- c. ja que
- d. doncs

TEXT 2

18 Què vol dir que els joves “tenen més flexibilitat” (subratllat al text) a l’hora d’utilitzar Internet?

- a. Els joves s’introdueixen en el món d’Internet amb naturalitat.
- b. Els joves obren portals juvenils per mantenir-se informats.
- c. Tots els joves tenen la mateixa habilitat d’usar Internet.
- d. Alguns joves només busquen pàgines web per aprendre.

19 Avui es parla de “nadius digitals” (paraules subratllades al text) per referir-se a nois i noies que...

- a. han crescut fora d’un entorn digital però actualment són uns entesos.
- b. desconeixen un món sense Internet i sempre en faran ús.
- c. saben navegar molt bé per les xarxes socials.
- d. han nascut amb una habilitat especial als dits.

20 Les generacions més joves s’interessen per Internet perquè la consideren una eina...

- a. d’ús professional i laboral.
- b. d’ús escolar en l’etapa educativa.
- c. que permet un nou espai de realització i d’oci.
- d. d’accés més ràpid i gratuït a la informació.

21 Fixa’t en les taules 1 i 2 que hi ha al text i marca amb una X, en el full de respostes, si les frases següents són verdaderes (casella a) o falses (casella b).

- 21.1 En cinc anys, l’aparició d’Internet impacta només una part de la població.
- 21.2 Qui mostra més disposició a utilitzar les noves tecnologies són els adults.
- 21.3 El 2006, l’ús d’Internet entre els adults per motius d’oci va créixer un 24,7 %.
- 21.4 Per als majors de 29 anys l’ús d’Internet ha esdevingut imprescindible i superen les generacions més joves.

22 Quina definició correspon amb més precisió a la paraula “patró” (subratllada al text)?

- a. Pauta de comportament.
- b. Propietari d’una pàgina web.
- c. Model segons el qual es talla una roba.
- d. Tipus d’operació estadística.

TEXT 2**23 En quin ordre es descriuen els fets?****A.**

Internet suposa transformacions importants en les societats avançades.

B.

L'any 2006 no arribaven al 50 % els adults que feien un ús d'Internet per motius d'oci.

C.

Cada cop més adults fan ús d'Internet.

D.

El canvi en l'ús d'Internet és fruit de la combinació entre l'efecte període i el generacional.

- a. D → C → B → A
- b. C → B → A → D
- c. B → A → D → C
- d. A → D → C → B

24 Indica quina d'aquestes frases fa un ús adequat de la coma:

- a. En canvi, hi ha hagut, un creixement en la utilització d'Internet, per qüestions relacionades amb l'oci.
- b. En canvi, hi ha hagut un creixement, en la utilització d'Internet per qüestions relacionades amb l'oci.
- c. En canvi, hi ha hagut, un creixement en la utilització d'Internet per qüestions relacionades amb l'oci.
- d. En canvi, hi ha hagut un creixement en la utilització d'Internet per qüestions relacionades amb l'oci.

25 El text proporciona informació sobre...

- a. l'impacte econòmic d'Internet.
- b. la població que més sovint fa ús d'Internet.
- c. la confiança que genera l'ús d'Internet.
- d. la influència d'Internet en els hàbits de consum.

26 Internet ha generat grans transformacions en el temps lliure dels joves, sobretot perquè els permet...

- a. comunicar-se fàcilment amb més possibilitats d'entreteniment.
- b. veure un ampli fons de pel·lícules.
- c. accedir a webs de museus, sales d'exposició i equipaments culturals.
- d. informar-se sobre l'actualitat cultural i musical.

27 Com s'ordenen les idees del text? Van des d'allò més...

- a. recent fins a allò més antic.
- b. general fins a allò més particular.
- c. concret fins a allò més abstracte.
- d. negatiu fins a allò més positiu.

REDACCIÓ

A la classe de tecnologia us han explicat el canvi que va suposar la invenció d'Internet en la vida de les persones. Esteu preparant un treball col·lectiu i a tu t'ha tocat exposar com era la vida abans de la seva aparició.

Prepara una exposició sobre com seria un dia sense Internet: què fa la gent a classe, on troba informació, a què juga, com es comunica, etc.

Escriu una redacció de 125 paraules com a mínim. Si n'escrís menys, no se't corregirà i es veurà afectada la teva puntuació.

Et recomanem que segueixis aquest procés:

1. planificació, esquema de les idees que desenvoluparàs;
2. primera versió de la redacció;
3. revisió, correcció i versió definitiva.

Pots utilitzar aquesta pàgina com a esborrany.

ESBORRANY

REDACCIÓ

Utilitza aquesta pàgina per a la redacció definitiva.

COM SERIA UN DIA SENSE INTERNET?

Què fa la gent a classe, on troba informació, a què juga, com es comunica, etc.

0-1-2
-3-4

A

0-1-2
-3-4

R

0-1-2
-3-4

S

0-1-2
-3-4

L

0-1-2
-3-4

FO O

0-1-2
-3-4

M

0-1

P

Moltes gràcies per la teva col·laboració.

Consell Superior
d'AVALUACIÓ
del Sistema Educatiu